

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

الموجز فی اصول الفقه

اصول عملیه

جلسه ۴۹

استاد وافی

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

المقصد السابع: الاصول العمليّة

مستنبط زمانی به اصول عملیه می رسد که دلیل قطعی، خبر متواتر یا دلیل علمی (مثل ظنون معتبره) وجود نداشته باشد.

✓ به اصول عملیه، ادله فقهاتی نیز گفته می شود.

اصول عملیه ای که در تمام ابواب فقه مشترک هستند، ۴ قسم است: ۱- اصل استصحاب ۲- اصل برائة

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

۳- اصل احتیاط ۴- اصل تخییر

مجاری اصول چهارگانه:

۱- مجرای اصالة الاستصحاب:

زمانی که مکلف در حکم یا موضوعی شک کند که سابقا در مورد آن یقین وجود داشته، اصل استصحاب جاری می شود (با شروط خاص خودش).

۲- مجرای اصالة البرائة:

زمانی که حالت سابقه لحاظ نشود بلکه شک در اصل تکلیف باشد، اصل برائة جاری می شود.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

۳- مجرای اصالة الاحتیاط:

زمانی که حالت سابقه لحاظ نشود، علم به اصل تکلیف هم وجود دارد اما شک در متعلق تکلیف است و احتیاط هم ممکن است، اصالة الاحتیاط جاری می شود.

مرکز مجربان امام صادق علیه السلام

۴- مجرای اصالة التخيير:

زمانی که حالت سابقه لحاظ نشود، علم به اصل تکلیف هم وجود دارد و احتیاط غیر ممکن است و نوع تکلیف معلوم باشد، اصالة التخيير جاری می شود.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

الفصل الاول: اصالة البرائة

گذشت که مجرای اصالة البرائة، هنگام شک در اصل تکلیف است که این شک چند حالت دارد:

۱- شبهه حکمیة:

گاهی شک به اصل حکم تعلق می گیرد مثل شک در حکم تدخین که حرام است یا نه، یا دعاء هنگام رویت هلال که واجب است یا خیر.

۲- شبهه موضوعیة:

گاهی شک به موضوع تعلق می گیرد، یعنی حکم معلوم است ولی شک به مصادیق موضوع تعلق می گیرد، مثل مایعی که شک می کنیم خمر است یا سرکه.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

منشأ شک در شبهه حکمیة و موضوعیة:

۱- در شبهه حکمیة: فقدان یا اجمال نص یا تعارض دو نص

۲- در شبهه موضوعیة: خلط امور خارجی

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

تقسیمات شبهه موضوعیة و حکمیة:

۱- تحریمیة: زمانی که احتمال بدهیم حرمت یک چیز را، با علم به اینکه واجب نیست.

۲- وجوبیة: زمانی که احتمال بدهیم وجوب یک چیز را، با علم به اینکه حرام نیست.

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

بنابراین بحث در دو مقام انجام می شود:

المقام الاول: الشبهه التحريمية و فيها مسائل اربع:

الف- الشبهه الحكمية التحريمية لاجل فقدان النص

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv ب- الشبهه الحكمية التحريمية لاجل اجمال النص

ج- الشبهه الحكمية التحريمية لاجل تعارض النصين

د- الشبهه الموضوعية التحريمية لاجل خلط الامور الخارجية

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv